

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMÉGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Elofizetési arak:		Vidékre küldve:	
Helyben.		16 kor. — fill.	
Egy evre	10 kor. — fill.	Egy evre	16 kor. — fill.
Fél evre	5	Fél evre	8
Negyed evre	2	Negyed evre	4
Egy óra	—	Egy óra	1
Egyesszám ára 4 filler.			

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IN. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabos petit sor 10 filler. Nagyobb terjedelmű és többnapos megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 filler.

A kormánypárt tagjaihoz.

Irta: **Kossuth Ferencz.**

Megdöbbenve látjuk azt, hogy bár kérve-kérjük a képviselőházat, hogy a mentelmi jog kérdéséből ne csináljon pártkérdést, mégis azt csinál belőle a többségnek egy része, de mindenesetre pártkérdést csinál belőle a kormány, minthogy két miniszter is védi azt a felfogást, hogy egy büntető joggal felruházott katonai intézmény maga elé idézhet és megbüntethet egy országgyűlési képviselőt, anélkül, hogy előzetesen azzal a kérelemmel fordult volna a Házhhoz, hogy függessze fel a vádolt képviselő mentelmi jogát.

A legteljesebb mérvű elismeréssel adózom a többség azon tagjainak, akik ily fontos kérdésben felszabadítják magukat a pártfegyelem súlyos nyomása alul és lelkiismeretük szavára hallgatnak, saját önálló meggyőződésüket követve.

Tudom, hogy mily erős kötelék a kormánypárton a pártkötelék. Tudom, hogy mily nehéz a hagyományok hatása alul szabadulni. Az én lelkembe, mely sokszor sötét színben látja édes hazám jövőjét, melyet eljátszhat a jelen bágyadt nemzedék, világosságot hoz az a tény, melyet most észlelek, a reménység világosságát.

Látom, hogy egy nagy és sarkalatos kérdésben oly erősen tudnak érezni többen, a kormányt támogató többség táborában, hogy meggyőződésük nyilvánításától nem riadnak vissza.

Igaz, hogy a többség oldaláról még nem beszélt senki a Hazban; de többen nyilvánították véleményüket az üléstermen kívül és a tanácskozás alatt is kimutatják magatartásukkal, hogy mély aggályaik vannak azon irányzatnak a helyességére nézve, amelyet a kormány követ.

Ha a mentelmi jog kérdése nem lenne pártkérdés, a miniszterek tartózkodnának attól, hogy nyilatkozzanak; mert az ő nyilatkozatuk befolyásolhatja a többséghez tartozó, kevésbé szilárd akaratú képviselők meggyőződését.

De mit irjak a honvédelmi miniszter közbeszólásairól? melyeket igen szerencsétleneknek tartok! A konkrét ügy most lesz csak elbíráva a katonai választmány által, a honvédelmi miniszternek tehát tartózkodnia kellene oly

nyilatkozatoktól, amilyenek világossá teszik azt, hogy az ő véleménye szerint, a vádolt képviselő bűnös és elítélendő.

A honvédelmi miniszternek ekképen nyilvánossá lett véleménye befolyásolhatja a katonai választmány tagjait ítéletük kimondásában, és befolyásolhatja a többség nem egy tagját a képviselőházban.

Ép ilyen szerencsétlennek találok az igazságügyminiszter fejtegetéseit, a melyeken megdöbbenhet bárki, aki az országgyűlés önállóságát megakarja óvni.

A tudós miniszter valóban kevésbé ismeri az életet. Az ő véleménye szerint abban, hogy valakit megfosztanak tisztirangjától azzal a kijelentéssel, hogy nem méltó rá és abban, hogy kénytelen legyen a capitis deminutio után mint közlegény szolgálni, esetleg kaszárnját, istállót tisztítani, durva emberek sértegetéseit tűrni, volt tisztársai által becsületvesztettnek tekinteni — nincs semmi olyan, ami egy országgyűlési képviselőt megfélemlítene.

Az ember nem tudja mit gondoljon, mikor ilyen felfogásnak ad kifejezést, egy oly tiszteletre méltó ember, mint Plósz miniszter.

Annyi bizonyos, hogy maga a tudós miniszter elhülne, ha valami hatalom mely vele rendelkezhetik, elkényszerítené őt tanulmányai köréből és arra kényszerítené például, hogy egy istállóból hordja ki a kihordandót. Ez vele nem történhetik meg, mert ő öregember, de ha fiatal lenne megtörténhetnék vele is, ha esetleg olyat tálna mondani választói előtt, a mi nem tetszik a katonaságnak.

Meglehet, hogy Plósz miniszter oly hős lélek „triplez illi robur circum pectus erat,” hogy őt semmi sem lenne képes megfélemlíteni, sem a lefokozás miniszterből fogalmazóvá, sem volt hivatalnoktársainak (a minden tekintetben tiszteletre méltó férfiú által soha meg nem érdemelhető) lenézése és megvetése, sem az, hogy durva kézimunkának teljesítésére lehet vezényelve, sem az, hogy napjait, éjjeleit, egész életében meg nem szokott csekély műveltségű sorstársaival töltse . . . meglehet, hogy ő oly hőslélek, hogy mindezt elviselni kész lenne, inkább

mintsem, hogy magát befolyásoltatni engedné.

De egy országgyűlés nem csupa hősökből áll, és a mentelmi jogot nem a hősökre, hanem az emberiség átlagára kell szabni.

És ha ez így van, az általános hadkötelesség korszakában, midőn az országgyűlés fiatalabb tagjai mind katonák, még pedig nem a saját jószántukból, hanem mert kénytelenek azok lenni, s a kényszerhelyzetben természetes az, hogy műveltségükhöz illő helyzetben igyekeznek e súlyos hadkötelességet leróni . . . azt kívánja-e a tudós miniszter, hogy a képviselőház egy jelentékeny része, hacsak nem hősökből áll, megfélemlíthető legyen, valahányszor csak a katonaság ezt jónak látja?

E felfogást a parlament szabadságának szempontjából megérteni nem tudom, és jellemezni nem akarom.

Nem arról van szó, hogy Nessi Pál kikerülje a büntetést, hanem arról, hogy a magyar országgyűlés mentelmi joga kikerülje a csorbát, mert a mentelmi jog Magyarországon százezre becsesebb, mint máshol; nálunk a legfőbb hatalom egy idegen állam egész hatalmával nehezdedbetik a nemzet jogaira, törvényeire, államiságára, életére. Nálunk a parlamentet körül kell sáncolni, hogy védelmezhesse a nemzetet, nem pedig megdöbbenő okoskodással lerombolni a parlament egyetlen erejét, éppen a legveszélyesebb hatalommal, a katonai hatalommal szemben!

Ami pedig az állítólagos büntényről illeti, nincs megírva semmi magyar törvényben az, hogy a császárhimnusz tiszteletet kell; de az sincs, hogy bárkikor, világos nappal, nyilvános helyen a magyar himnusz énekelni bűn; a magyar himnusz éneklése, melynek kezdő szavai ezek: „Isten áld meg a magyart”, nem lehet büntetendő cselekedet magyar földön; és legkevésbé az, ha magyar himnusszal fogadják a magyar királyt vagy személyesítőjét.

Én arra kérem a többség tagjait, kik látják a veszélyt és előbbre helyezik lelkiismeretüket mint a pártfegyelmet, hogy mentsek meg velünk együtt, (kik szinte nem mint párt, hanem mint egyének küzdünk) mentsek meg a magyar törvényhozás megtámadott mentelmi jogát!

A hajduszoboszlói határozat.

(Tiltakozás az ujonczjutalék ellen.)

Kovács Gyula orsz. képviselő beszámolója alkalmával, mint már irtuk is, a népgyűlés erélyes és hazafias határozatot hozott az ujoncz jutalék további emelése ellen. Ezen határozatot feliratilag küldte a képviselőházhhoz és pedig Kossuth Ferenczhez intézett levél kíséretében a derek hajdutevők ezzel példát mutattak az országnak. Ugy a levelet mint a feliratot itt adjuk.

Tisztelt Pártelnök Ur!

A hajduszoboszlói választókerület polgársága 1902. november 9-én erélyes tiltakozását fejezte ki a jelenlegi kormány azon javaslatával szemben, mely az ujonczjutalék emelése által a vér és pénzállozatok túrheteren magasságra fokozásában nyilvánul. Nem szükséges nekünk hazánk jelenlegi mostoha, mondhatni szégyenletes, nyomoruságos helyzetét pártelnök ur előtt fejtegetni. A magyar föld, a magyar ipar, a magyar kereskedelem minden terménye, minden terméke nyög az óriási közös-ügyes kiadások, a katonai és külügyi áldozatok súlya alatt. Anyagi helyzetünk folyton újabb és újabb áldozatokat akar ránk rakni a bécsi osztrák urak önkényétől függő, magyar királyinak nevezett kormány.

Elérkeztünk a véghatárhoz! Nem vagyunk hajlandók újabb teher emelésre tovább már!

Idezárva oly kérelemmel van szerencsénk e törekvések és törvénytelen erőszakosságok ellen való tiltakozásunkat és határozati javaslatunkat Tekintetes pártelnök urhoz megküldeni, hogy a választókerület polgárságával közölve, hasonló határozatot hozni és azt a magyar képviselőházhhoz minél sürgősebben benyújtani kegyesen szíveskedjek.

Egyben pedig bátrak vagyunk tudatni, hogy eme határozati javaslatainkhoz a népgyűlésünkön jelenlevő Dr. Tóth János elnök, Dr. Bakonyi Samu, Dr. Benedek János, Kubik Béla, Gall Sándor, Leszkay Gyula, Uray Imre, Papp Elek, Dr. Pichler Győző, Rákosi Viktor és Kovács Gyula országgyűlési képviselők szintén hozzájárultak és a legmesszebb menő támogatásukat megígérfni szívesek voltak.

Hazafias üdvözléssel vagyunk

Hajduszoboszlón, 1902. november 9-én.

A hajduszoboszlói függetlenségi és 48-as Kossuth-párt nevében:

Bor János

jegyző.

Ádám János

elnök.

Melyen tisztelt képviselőház!

A hajduszoboszlói választókerület hazafias polgársága f. hó 9-én, Hajduszoboszlón, országgyűlési képviselőjének, Kovács Gyulának beszámoló beszédje alkalmából népgyűlést tartott, melyen egyik polgártársunk indítványára egyhangulag elhatározta, hogy a honvédelmi miniszter által újabb benyújtott véderő törvényjavaslatok ellen tiltakozik, azoknak elvetése iránt a képviselőháznál kérvényezni fog, az ezt tartalmazó népgyűlési határozat szövege szó szerint a következő:

Határozati javaslat.

„A hajduszoboszlói választókerületnek 1902. nov. 9-én tartott népgyűlése mely

felháborodással értesült a kormány által az ujonczjutalék emelése tárgyában benyújtott javaslatok tartalmáról és a nemzet ellen tervezett merénylet visszavonása iránt a Képviselőházhhoz feliratot intéz és hasonló határozat hozatala céljából a többi választókerületet is megkeresi.”

Ezen határozati javaslat a jelen levő választó polgárság mint népgyűlés által egyhangulag elfogadtatott.

Hajduszoboszlón, 1902. nov. 9-én.

Bor János,

Ádám János,

pártjegyző,

pártelnök,

mint népgyűlési jegyző, mint népgyűlési elnök

A mikor e népgyűlés nevében és megbízásából ezt a határozatot tiszteletteljesen a Képviselőház elé terjesztjük röviden, a nagy horderejű ügy fontosságához illő tárgyilagossággal s az ország érdekének legmelegebb átérzésével a népgyűlés határozatának ihdokait a következőkben soroljuk fel:

Már az 1889. évi VI. t.-cz. 14 §-a az által, hogy a közös hadsereg és haditengerészet fenntartásához szükséges ujonczjutalékot a magyar korona országaira nézve 42711 főben állapította meg, népünkre oly óriási vér s ennek kérelhetetlen folyamánaképpen oly kétségbeesztően t rhes pénzadót vetett, a mi a nyomoruságos közgazdasági viszonyok között elkerülhetetlenül a nép vérenek kiszívásához kellett, hogy vezessen. A munkások évi óriási mennyisége s kitünőbb minősége, tömérdek pénz vitetik azóta évről-évre a hadügyi budgetnek, vagyis az improduktív molochjának áldozatul s a productív nemzeti erő elhanyagolva, parlagon hevernek. A fegyverbe öltöztetett béke lassankint féltelmesebbé lesz, mint a háború. Az 1893. évi I. t.-cz. 1890. évi népszámlálás eredménye alapján a magyar korona országaira eső contigenst 1178 fővel emelte. Ennek az emelkedésnek statisztikai jogszerűsége van, de adópolitikai nincs: mert igaz, hogy a nép: de a szegény nép szaporodott, melyre nézve már a logikesebb adóemelkedés is a létminimum megtámadását s adóalanyok elpusztulását jelenti.

Folyó év október hó 16-án a honvédelmi miniszter a póttartalékosoknak tényleges szolgálatra visszatartásáról törvényjavaslatot tett a ház asztalára, a mely egyúttal az 1889. évi VI. t.-cz. 14 §-ának módosítására nézve ugyanekkor tett törvényjavaslatnál az eddigi ujonczjutalékot a közös hadseregnél és honvédségnél 12,667 fővel emelte. De a törvényjavaslat a véderő bizottság erélyes magatartása s az országos fölháborodás folytán visszavonatot, az ország népe hálával gondol érdekének bátor védelmezői iránt, a megjelenésével megdöbbenő, de ha ar eloszlott veszedelem után megnyugodott.

De a veszély rövid idő múlva megnagyobbodva visszatért. Azok a véderő javaslatok, melyeket a honvédelmi miniszter f. hó 6-án előterjesztett, a visszavont javaslatokhoz képest 2238 fővel nagyobb emelkedést követelnek. Csodálattal és megdöbbenéssel kell megállnunk az előtt az eljárás előtt, melyet a kormánykörök ennél az ügynél követnek. Mert az eljárás világosan a közakarattal való dacz színét viseli magán. Képtelenségnek tartjuk, hogy e dacz a honvédelmi minisztértől származzék, mert hiszen ő a véderő bizottság érvei előtt meghajolt s maga is belátván az okt. 16-iki javaslatok tarthatatlan voltát, azokat vissza

vonta. S most úgy tünik fel, mintha visszavonulásából kartácstüzzel kenyszerítették volna vissza a küzdelembe. A dacz személyi forrását nem kívánjuk kutatni, nincs is módunkban felderíteni. Mi csak csodálkozunk és megdöbbenünk; de egyuttal bizunk és hiszünk.

Bizunk és hiszünk a képviselőház bölcsességében, hogy a népet, melynek ereje a hazának és királynak ereje, újabb vérvétellel gyengíteni, újabb penzadóval szegényíteni nem engedi s nem tűri, hogy a paradész fegyveres béke, az idegen szellemű improduktív militarismus a nemzeti természet adásos szolgálatától újabb 15,105 legjobb minőségű mánkás kezét s a felszerelés és ellátáshoz szükséges tömérdek anyagi erőt a maga szeszélyének s gyakran az ország érdekével meg nem egyezhető idegen érdekeknek szolgálatára elvonjon.

Ezen hitünkben és bizodalunkban járulánk hazafias tisztelettel a képviselőház elé, újból kérvén, hogy népgyűlésünk határozatát magáéva tenni s a véderő javaslatokat elvetni méltóztatassék.

Hazafias tisztelettel a hajduszoboszlói választókerület polgárságának Hajduszoboszlón 1902. évi november hó 9-én tartott népgyűléséből.

Bor János,

népgyűlés jegyző.

Ádám János,

népgyűlési elnök.

Rákosi Viktor beszámolója.

(Hajduhadházon.)

A szomszéd hajduvárosnak, a kedves Hajduhadháznak szép ünnepe volt vasárnap. Ugyanis ezen a napon számolt be a hajdunánási választókerület jeles és rajongva szeretett képviselője Rákosi Viktor.

Büszkén tekint a kerület Rákosi Viktorra, a ki egyik legértékesebb egyénisége a képviselőháznak. Mint író a mester íróink között is első közé tartozik, de eddigi parlamenti sikeres szereplésével azt is bebizonyította, hogy az Istentől adott gyönyörű tehetsége folytán hivatott tehetség a szónoki babérokra is és teljesen méltó az ősi hajdukerületnek azon bizalmára és szeretetére, mely e kerületben a pártellentéteket eloszlatta és mindenkit a Rákosi Viktor Kossuth-párti lobogója alá csoportosított.

Ma a hajdunánási kerületben nincsen kormánypárt, mert mindenki a kiváló képviselőnk pártján van, mint ahogy őt örökös képviselőjeként tekintjük a kerületnek, ki fényes sikerű hadházi beszámolójával is növelte az erős és igaz érzést.

A hadházi fogadtatásról, gyönyörű ünnepről, kitörő lelkesedéssel fogadott beszámolóról, a szeretett képviselőnek választói közötti időzéséről röviden az alábbiakban számolunk be, megemlítvén, hogy közelebbi lapszámunkban

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz” Debreczen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja az ártalmatlan növényi anyagokból készült s kipróbált jó hatása **Dr. Borsos-féle HAJSZESZÉT**, mely megóvja a fejbőrt az elkorpasodástól, megszünteti a hajhullást, a hajvégek megtörését s szétszakadását, a haj elmolyosodását. Megszünteti mindenféle hajbetegséget s ezért mint óvszer is melegen ajánlható. **Nem rontja a haját**, sőt annak növelését elősegíti s a haját **dussá, sűrűbbé teszi**. Kis üveg ára 1 kor. nagy üvegé 2 kor. Azoknak, kik a hajszesznek nem barátai, ajánlható a fentihez hasonló hatása s jóságú **Dr. Borsos-féle Hajkenőcs**, melyből kis tegely 1 kor. nagy tegely 2 kor.

külön tárczacikkelyben emlékezünk meg a hadházi kedves napról és emlékekről.

*

Az iskola előtti tágas térségen tartotta meg a beszámoló beszédét Rákosi Viktor. Ezer és ezer ember gyült egybe, hogy meghallgassa szeretett követének beszédét. Nemcsak Hadház polgárai, de a szomszédos Téglás, Dorog, Nánás választópolgárai közül is számosan jelentek meg.

Tíz óra után kevéssel, mikor az isteni tiszteletnek vége volt, nyitotta meg a gyűlést **Weszprémy István** a hajdumegyei függetlenségi párt elnöke, hadházi ügyvéd.

Szeretett képviselőnk **Rákosi Viktor** — ugymond — eljött közénk, hogy azt a kapcsot, melyet egy év előtt megkötött, megerősítse, továbbá, hogy számot adjon önöknek az országgyűlés egy évi működéséről, megösmertesse önöket, minő magatartást tanusított az a párt az országgyűlésen, melyhez mindnyájan, ő is tartozik. Felkérem tehát Rákosi Viktor szeretett képviselőnk beszámoló beszédének elmondására.

Rákosi Viktor lépett elő. Perczekig nem juthatott szóhoz az éljenektől, melyekkel üdvözölték.

Isten házából jöttünk ide — kezdette beszédét — hogy munkánkra Isten áldását kérjük. Mert mikor szeretett hazánk jóvoltáért dolgozunk, fáradozunk, épen olyan dolgot cselekszünk, mint mikor szántunkvetünk.

A tisztelendő ur az imént igen szép predikációt mondott arról, Krisztus urunk szavával, hogy áldotta meg a siketnémát. Vajha Krisztus urunk beszédéből én rám is hárulna valami, hogy meghallanák szavamat: tartsunk össze, egyesüljünk, dolgozzunk, mert veszélyben a haza!

Ezután köszönetet mondott megválasztásáért, a bizalomért, melylyel megtisztelték, majd így folytatja: A nép hivatásának viselését én komolyan veszen. A mi küzdelmünk odafenn igen sok akadályba ütközik. Mi nem vagyunk sokan, velünk szemben áll háromszor akkora többség, kik mindenkor hallgatnak és csak annyiból áll működésök, hogy a kormányelnök parancsára, mint valami masina, szavaznak. A történelem megemlékszik a nagyokról, de hallgat a dolgozó milliókról, a népről. Csak a költőnek jutott eszébe megemlékezni a dolgozó milliókról, mondván:

Tiszteljétek a közkatonákat,
Nagyobbak ők, mint a hadvezérek!

Megfeledekzenek a népről, de ha áldozat kell, vér, pénzáldozat, ezektől az elfeledett dolgozó millióktól követeli azt a kormány, kiknek aztán hálafejében semmit sem nyujt.

A parlament ebben az esztendőben igen kevés munkát végzett. Van nekünk egy miniszterelnökünk, ki igen sokat beszél, keveset tesz, csak darál, de Bécsnek örül!

Hogy keveset dolgozhattunk, oka annak csupán az, hogy a kormány nem adott munkát. Alig ültünk együtt pár hétig, az országgyűlést királyi leirattal elnapoltatta a miniszterelnök, mi annyit jelent, hogy a képviselők nem hívhatják össze az országgyűlést, csak a király. Tette pedig ezt a kormány azért, mert közbe esett szeptember 19. Kossuth születésének 100 éves évfordulója, félt a kormány, hogy mi követelni fogjuk, hogy az országgal együtt ünnepeljen. Megszökött a kormány az ünnep elől, de ehelyett a nemzet rendezett ünnepélyt, fényeset, magasztosat.

Második dolog, amit pártunk a szünet alatt tett, az országnak mintegy 10 helyén rendezett népgyűléseket az önálló vámterület érdekeiben.

Pártunk képviselői, mint az apostolok jártak be az országot, hirdették az igét. Erről a nemzetről, mely 1000 küzdelmes évet élt át, ma is azt mondják, kiskoru. Mikor szántunk, vetünk, eszünkbe jut, ki aratja azt le. Mi szövetségben vagyunk egy idegen hatalommal, melynek különféle nemzetiségei adáz gyűlölettel viseltetnek egymás iránt, de ha a magyar érdekekről van szó, akkor megszűnik közöttünk a gyűlölet, és szövetkezve, együttes erővel ellenünk fordítják azt. Most is nehéz volt lejönni, de könnyű is. Könnyű azért, mert a szeretet szárnyai hoztak Önök közé, nehéz azért, mert súlyos helyzetben áll a párt. A kormány olyan javaslatokkal áll elő, melyeknek létrejöttét a pártnak minden aron meg kell akadályozni. Az országgyűlésen kisebbségben vagyunk ugyan, de küzdünk és megakadályozzuk, hogy ezek a javaslatok törvényerőre emelkedjenek. Most is ilyen harc közepette állunk. Pár héttel ezelőtt a pórtartalékosokról szóló törvényjavaslatot terjesztette be a kormány. Ez a törvényjavaslat azt akarta, hogy az özvegy anyák egyetlen támaszát, családok fentartóját, kiknek a törvény régen biztosította, hogy csak 8 hétig szolgáljanak, 3 évre bentartsák. Természetes, a függetlenségi párt olyan ellentállást jejtett ki, hogy a kormány kénytelen volt ezt a javaslatot visszavonni. Ez a párt egyik legnagyobb diadala volt. Ehelyett új törvényjavaslatot terjesztett be a kormány. Ujabb ujonczokat kér. Azt kívánják ujabb vér és pénzáldozatot hozunk, adjuk oda fiainkat az osztrák hadseregnek, annak, mely ellenünk van. Ha magyar lenne, megtennők, de így ez ellen is küzdeni fog a párt.

Másik dolog az u. n. civilista. A királynak 9 millió 600,000 korona fizetést ad a nemzet, most még 2 millió koronával többet kér a kormány. A magyar királynak, ki Budavárban lakik, szívesen megadjuk, de a mi királyunk láthatatlan, Bécsben lakik, a pénzt Bécs nyeli el. Jöjjön Pestre lakni, adunk neki. De így nem, mert ez a rengeteg pénz idegenbe vándorol.

Majd attér az 1848 XX. t. cikkre, ki-

fejt, hogy ennek a végrehajtását követelik a kormánytól, mert ez már törvénybe van iktatva. Végül összetartásra buzdította a polgárokat és köszönetet mondott, hogy ilyen nagy számban jelentek meg.

Perczekig tartó tapsal és éljenzéssel fogadták a beszámoló, mely után **Simon Károly** terjesztett elő határozati javaslatot, melyben az van, hogy H.-Hadház polgársága felir a képviselőházhoz az ujabb katonai javaslatok ellen.

Ezzel a gyűlés lelkes hangulatban a képviselő életetésével véget ért.

Délben száznál több terítékű bankett volt a nagyvendéglőben, mely a legkedélyesebb hangulatban folyt le, természetesen a felköszöntök sem maradtak el. Az ebéden részt vett a város színejava. Felköszöntöket mondottak Szabó Lajos lelkész a szeretett képviselőre, Rákosi Viktor, Weszprémy István, Simon Károly, dr. Kardos Samu és még többen.

A délután folyamán Rákosi Viktor képviselő több látogatást tett választóinál. Mig nem azután este Debreczenbe tért vissza és ma reggel gyorsvonattal utazott Budapestre haza.

Isten vezérelje őt mielőbb közénk.

Az ágyukirály meghalt.

(Krupp tragédiája.)

Berlinből azt a hírt írjak, hogy Krupp, a hirneves esseni ágyugyáros szívszélhűdés következtében meghalt a Hügel szállóban.

Az utóbbi napokban nagyon sűrűn emlegették a nevét ennek a világhírű embernek, akinek a gyári vállalata egy egész város és aki a maga munkájával óriási vagyona tett szert, olyannyira, hogy egyike volt a leggazdagabb embereknek, nemcsak Németországban, de egész Európában.

Rövid idővel ezelőtt a Vorwärts, a német szocialdemokraták lapja szenzációs leleplezést közölt Kruppról. Megírta róla, hogy az ágyukirály, akinek Capri szigetén tündéri fényűvel berendezett villája van, legutóbbi ott időzése alatt sardanapali tivornyákat csapott és olyan üzelmeket folytatott, melyek a büntető törvénykönyvbe ütköznek és emlékeztetnek a braganzai herezeg kinos affairejára.

A hír bejárta az egész világ sajtóját. És legyen bár, hogy abból, amit a Vorwärts megírt, egy szó sem igaz, (bar a német szocialdemokrata ujság kijelentette, hogy Krupp bűnös voltára bizonyítékok vannak és hogy Capriban a hatóság is foglalkozik a szennyes esettel,) de annyi bizonyos, hogy a közvélemény rettenetes hatással volt Kruppra.

A dussgazdag és világszerte ismert nagy iparost, akinek a szolgálatában ezernyi ezer munkás állott, aki szinte mérhetetlen vagyonnal birt és aki fejedelmek barátságával dicsekedett, annyira lesújtotta a róla szóló közvélemény, hogy napok óta nem mutatkozott az emberek előtt és ugyszólván senkit se bocsátott maga elé.

Már tegnap hire jött, hogy Krupp neje megtévelyodott attól a nagy lelki megrázkódtatástól, melyet a leleplező cikk keltett

Karácsonyi és Ujévi ajándéknak

Tisztelettel **Harth Gusztáv** fényképész. Debreczen, piacz-utca 34.

a legtökéletesebb fényképek **Harth Gusztáv műtermében készülnek** Ugyszintén ajánlja a t. cz. tisztviselő uraknak **arczképes igazolványhoz** szükséges fényképeket a legelőnyösebb árban.

nála. Megerősítve ez a hír nincsen ugyan még, de annyi kétségtelenség látszik, hogy Kruppot a nagy izgalom tette tönkre annyira, hogy ma délután szívszélhűdés következtében meghalt, ha csakugyan szívszélhűdés a halál oka.

Jogtanácsosa. Korn, tegnapelőtt tett közzé egy nyilatkozatot az ágyukirály ügyére vonatkozólag a Kölnische Zeitung-ban.

Abban a nyilatkozatban el van mondva, hogy Capri községben két párt van, mely az idén, a községi választások alkalmával rendkívül heves harcot folytatott. Az egyik párt élén áll a „Quisisana“ fogadó tulajdonosa, akinek a pártja győztes is lett. Ez a fogadótulajdonos czipelte bele a választási harcba Crupp személyét is annyiban, hogy kiemelte Krupp nagy jótékonyát és utalt rá, hogy az ellenpárt győzelme esetére Krupp elmaradna Capri szigetéről és beszüntené jótékonyait is. Elkeseredésében a legyőzött párt rágalmazni kezdte Kruppot és a választások után a legrutabb ráfogásokkal illette a gyáros. Ezeket a rágalmakat aztán belecsempészték a szociáldemokrata lapokba, többek közt a Vorwärtsbe is, melyeket Korn Krupp megbízásából pörrel támadott meg.

Hogy Krupp csakugyan szívszélhűdés következtében halt meg, az kérdés. Nagyon valószínű, hogy voltakepen öngyilkos lett és hogy az öngyilkosságot csak leplezgetni akarják.

Berlinben legalább az a hír van elterjedve, hogy Krupp szegényében és kétségbeesésében föbelötte magát villájában.

Délutáni levél.

Tanács.

De már látom rád tekint az Isten.
Hazám, hogy lesz belőled valami!
Gyarapszol mindenféleképp,
A királyod bérért fölemeled,
S ellátod minden hü cselédedet.
Megtakarított sok-sok milliódból
Nyugodtan várhadd mire, mennyit adj.
Mennyit hadi osztrák, hajókra?
Mennyit új művü fegyverekre?
A mikkel majd közös hadsereged.
A szentséges szent összmonárkhiát,
Előbb-utóbb talán
Hál' Isten még közelebbé teszi!
De már látom, hogy rád tekint az Isten,
Hogy lesz belőled valami! . . .

Igaz, hogy a tanítók.
E semmiházi népség,
Szintén kenyérért kiabálnak.
De erre van nekem
— Ingyem adom — egy jó tanácsom.
Oh, fedd meg őket hazám, emberül,
Hogy okosabb lesz teljesítniök
Eddigi szent kötelességüket.
A munka nemesít!
S ha egyszer magnásokká nemesednek:
Akkor övék lesz ugyis ez az ország,
Ez a született nemesek bitangja!
S ha ez sem elég:
Vezérczikk-nyelven hivatkozz, hazzám,
Nagy és dicső jövődre,
Mely végre is,
Az ő kezükbe van letéve!

Sőt még ezenfelül is
Van egy kiutja a dolognak.
Mire valók a tanfelügyelők? !
Ezek a derék férfiak . . .
Szerkeszszenek ök
Egy üres időt megölő
(Mert ilyen időben kelnek a vágyak.)
Tanügyi rendeletet,
A melyben ez s ez szám alati,

Szigoruan „meghagyatik“

A néptanítónak:

Hogy szabad óráikban ezután

Hazánk szolgálatában

Méltó bajtársaiknak:

Óreg honvédeinknek,

A „névtelen félistenek“ nek!

Gyűjtsenek, esztendőnként legalább,

A haza szent nevében

— Nemzeti jutalom gyanánt, —

Egy-egy skatulya szivarvéget!

Szabolcska Mihály.

NAPI HIREK.

A debreczeni ev. reform. theologia akadémia

Hittanszaki Önképző Társulata a kálvinista öntudat erősítése céljából advent első vasárnapján 1902. nov. hó 30-an, d. u. 5 órakor a főiskola disztermében Masodik Protestáns Estélyet rendezti. A meghívó belépő jegyül szolgál. Jótékony adományok a kitett perselyekbe a „Hittanszaki Segítő Egyesület“ részére köszönettel fogadtatnak. Műsor: 1. „Oh kereslek . . .“ Mainzertől. Előadja a főiskolai énekkar. 2. A babona. Elbeszéli Eröss Lajos theologiai tanár. „Gusztáv Adolf hatytyu éneke. férfi karra Mácsaytól. Előadja a főiskolai énekkar. 4. Felolvasás Könyv Gábor hittanhallgató. 5. Szálejman halála. Részlet „Szigetvári vértanúk“-ból. Irta Jókai Mór, Szavalja Adorján István hittanhallgató. 6. „A vén cigány“. Melodráma Farkas Lajos, Szavalta Varga Domokoshittanhallgató, zongorán kíséri Kun Szabó Gyula hittanhallgató. 7. „A kastély küszöbén“ Ábrányi Emiltől. Szavalja Foreas József hittanhallgató. 8. „Áldások Istene.“ Rossin-tól. Előadja a főiskolai énekkar. A zongorát Szendrő Sándor szíveségből engedte át.

A csütörtöki közgyűlés tárgyai.

Debreczen törvényhatósága csütörtökön délután közgyűlést tart. A közgyűlés hiteles tárgysorozata a következő: Polgármesteri jelentés a folyó 1902. évi szeptember és október hónapokról. Polgármesteri jelentés a múlt 1901-dik évről. Ügyhátrányjegyzék, tanácsi javaslat kíséretében. M. kir. Belügyminiszter leirata, a róm. kath. és ágost. evang. egyházak elemi iskolai tantermei létesítésére 49,000 korona függő kölcsön felvételét elrendelő közgyűlési határozatnak jóvá nem hagyásáról; tanácsi javaslattal. M. kir. Belügyminiszter ur leirata, melylyel az ev. ref. elemi iskolai tantermek előállítására függő kölcsönt felvenni rendelő közgyűlési határozat jóváhagyását megtagadja; — tanácsi javaslattal. Szabolcsvármegye közönségének átirata II-ik Rákóczy Ferencz fejedelem szobrára megindítandó adománygyűjtés iránt. Hevesvármegye közönségének átirata a füzesabonyi—debreczeni törvényhatósági utnak az állami közutak hálózatába vétele iránt, a m. kir. kereskedelemügyi miniszter urhoz intézett feliratának pártolása végett. Torontálvármegye közönségének átirata a vasárnapi munkaszünetnek a hivatalnokokra kiterjesztése tárgyában. Szepesvármegye közönségének átirata a tátrai tengerszem, — illetve halastói területen a Magyarország és Ausztria közötti határvonalon megállapítása ügyében az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának pártolása iránt. Budapest székesfőváros közönségének átirata, mely mellett a póttartalékosok behívásáról szóló törvényjavaslat elvetése iránt az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát pártolás végett megküldi. Arad sz. kir. város közönségének átirata, melyben a városi közalapítványi és árvapénzek kezelé-

sére vonatkozó 1877. XX. t. cz. 294. és az 1886. XXII. t. cz. 121. §§. módosítása végett az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának pártolását kéri. — Pozsony sz. kir. város közönségének átirata a magyar ipar és kereskedelem, valamint a hazai szellemi erők pártolása tárgyában hozott határozatával egyenlő eljárás és elbánnak követése iránt. Pozsony sz. kir. város közönségének átirata, mely mellett az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát egy új — a mai viszonyoknak megfelelő választási törvény megalkotása iránt — pártolás és hasonszellemű felirattal való támogatás végett megküldi. A 229/14157—1902. bkgy. sz. határozattal a szervezeti szabályzat módosítására vonatkozó tervezet elkészítésére kiküldött bizottság jelentése tanácsi javaslattal. Tanácsi előterjesztés a bor-ellenőrző bizottság tagjainak szaporítása tárgyában. Országos községi törzskönyv-bizottság átirata Debreczen sz. kir. város területén lévő puszták és egyéb jelentékenyebb lakott helyek neveinek megállapítása tárgyában. Tanácsi előterjesztés, mely mellett a vásárok és piacok tartása tárgyában alkotott szabályrendelet javaslat beterveztetik. Az új sertés rakodónál létesítendő vízvezeték tárgyában tanácsi előterjesztés. Nőegylet kérvénye öt méter öl tűzifának a szövőipartanfolyam helyiségeinek fűtésére. Tanácsi előterjesztés a forgó pénztár tőkéjének 10.000 koronával emelése iránt. A házi és alapítványi pénztári feleslegnek cheque számlán kezelése iránt tanácsi jav. Két fegyelmi ügy bejelentése. Jelenítés a kertészi egylet 27 hold földjének ügyében. A Kovács-laktanya 19 hold ondódi földjének elidegenítése felett a névszerinti szavazásnak harmad izben megejtése. Tanácsi előterjesztés Buglyó Péterné Lajter Katalinnak ajánlatára a mav. gépjavitó műhelytelepből visszamaradt 220 □-öl földnek megvétele, illetőleg ugyancsak 220 □-öl második földnek nyilvános árverésen eladása iránt. Ugyanaz a mav. gépjavitó műhelytelep létesítéséhez elfoglalt dűlőut területnek a magyar államvasut tulajdonául telekkönyveztetetéséhez a szükséges engedély megadása iránt. Tanácsi előterjesztés Debreczeni Jenő világitási vállalati igazgató állandósítása tárgyában. Rendőrfelügyeleti dijhátralékok törlése iránt tanácsi előterjesztés. Révész Zsigmond kérvénye a Simonffy-utcai 2 ik számú bérház 2-ik számú bolthelyisége bérletének meghosszabbítása iránt. Steier Sándor bérlő kérelme hohánytermelésési épületek emeítése és bérletmeghosszabbítás iránt. A macs-pusztarészi birtokosonak utnyítás iránti kérelme. Tanácselőterjesztés Lamprecht F. és társainak külön iparvágány, illetve sertésrakodó engedélyezése iránti kérelme tárgyában. Nemeth András és társa kérvénye az „Arany Bikb“ szálloda bérleti feltételeinek módosítása iránt; javaslattal. 34. A debreczeni kerületi betegsegélyező pénztár igazgatójának kérvénye 2000 korona berendezési előleg és 3000 korona kölcsönnek elengedése iránt. A városi napdíjas irnokok drágasági pótlék iránti kérvénye. Stark Márton pallagi volt bárlőnek kérvénye, a bérlményen eszközölt beruházások megváltása iránt. 37. Végh Gyula debreczeni lakos, kereskedő, polgárosítás iránti kérvénye. — Hörl György debreczeni lakosnak a magyar állampolgárság megszerzése esetére e Debreczen városi illetőség kilitásba helyezése iránti kérvénye. Zsolnai Gusztáv közigazgatási tanfolyam hallgató segély iránti kérelme tanulmányainak folytathatása céljából. Laboncz Mihály és Hampel Lajos városi hajduk, továbbá Gáll Mihály és Tóth Gergely mezőrendőrök nyugdíjazási ügyében, tanácsi előterjesztés. Dr. Hutiray József Gyula egyetemes orvostudor oklevelének kihirdetése.

A hetedik tanácsnoki állás.

A hetedik tanácsnoki állás betöltésének ügye sok beszédre, vitára, tárgyalásra adott alkalmat. A csütörtöki közgyűlés dönti el, vajjon szükségesnek tartja-e a hetedik tanácsnoki állást, avagy elégségesnek hat tanácsnokot. Legutóbb a jog- és pénzügyi bizottság foglalkozott ezzel a kérdéssel és a bizottság többsége a hetedik tanácsnoki állás betöltése mellett foglalt állást. Ma délután ismét a tanács elé került ez az ügy. Teljes tanácsülés volt Puky főispán elnöklésével és a tanács egyhangulag javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy a hetedik tanácsnoki állást is töltsék be.

Hova épül a lelenczház?

A lelenczház helyének kijelölésére az októberi városi közgyűlés tudvalevőleg bizottságot küldött ki, a melynek feladata konkrét javaslattal járulni a novemberi közgyűlés elé. A kiküldött bizottság, közeledvén a közgyűlés napja, tegnap délután ülést tartott, a hol a fontos ügyet beható vita tárgyává tették. Komlóssy Arthur elnököl az ülésen és jelen voltak: Burger Péter dr., Kenézy Gyula dr., Körner Adolf, Horváth István és Aczél Géza. Az értekezlet egyetlen tárgya a lelenczház helyéül alkalmas terület kijelölése, minthogy a belügyminiszter a régi vásártérhelyét nem fogadja el. Komlóssy Arthur szólott a kérdéshez először. Ma is az a nézete, a minek az októberi városi közgyűlésen kifejezést adott, hogy a lelenczháznak minden tekintetben megfelelő helye csak a Nagyerdőn lehet. Minden érv a mellett szól, hogy a lelenczház a már kijelölt körönddel szemben építhessék föl. Az elnöki propositio fölött vita indult meg, a melyben részt vettek Burger Péter, Horváth István és Kémény Gyula. Horváth István azt ajánlja, hogy a Vilmos huszár laktanya mögötti Rzoiyori Nagy Károly-féle üres telket vásárolja meg a város és itt építsék föl a lelenczházat. Egy másik felszólaló ezzel szemben a Hatvan-utca végén levő faraktár melletti területet, a mely a város tulajdona, ajánlja. Többen pedig ismét a miniszter által elutasított sertésvásártéri üres területet ajánlották. — A vita végével elnök összegezte a határozatot, a mely a következő:

A bizottság azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a lelenczház helyéül jelölje ki: 1. régi sertésvásártér, 2. a Hatvan-utca végén levő területet, 3. a lovassági laktanya melletti Sz. Nagy-féle földet. A három terület körülményes leírását küldje föl a belügyminiszterhez. A belügyminiszter döntse el azután, hova építsék föl a lelenczházat.

Ajándék az anyakönyvtárnak.

Komlóssy Miklós kamarai fogalmazó 83 db. könyvet és a Wold egy értékes évfolyamát ajándékozta az anyakönyvtárnak. Nagy István ermelléki esperes a „Második helvét hitvallás” című mű 1566-ból való I. kiadását adományozta a könyvtárnak, mely az ajándékozó szíveségéért ez uton is köszönetet mond. Az utóbbi mű igen értékes s csak pár példánya van már az országban.

A Hortobágy próbaöntözése.

A földmivelségi miniszter tudvalevőleg államköltségen a tavasztól kezdve próbaöntözést kíséreltet meg a Hortobágyon s elrendelte, hogy e célból 300 hold földet jelöljön ki Debreczen városa. Debreczen gazdasági együletének, gazdasági bizottságának tagjai, a városi tanács és a kultur-mérnöki hivatal küldöttjeinek részvételével

elhatároztak, hogy a 300 hold kijelölésére egy biz. küldenek ki, melynek tagjai lettek a gazdák részéről Szentessy János, Polgári Bálint és Zöld Mihály. A bizottság Király Gyula tanácsnokkal os Rickl Antal gazdasági együleti elnökkel a jövő pénteken e hó 28-án délután száll ki a Hortobágyon, a hol a kultur-mérnöki hivatal kiküldöttjével kijelölik a próba öntözésre a 300 hold területet. Négy hely van javaslatba hozva és pedig az ugynevezett Csunya föld egy része a Tisza partján. 2) a Hortobágy folyó és Kónya pusztja közötti sarok. 3. és 4. A Paperl földterület valamelyik oldala.

Tanítói jubileum.

Lélekemelő és szép ünnepélyre készül a helybeli izr. iskola derék tantestülete. Kohut Mór ismert veterán tanítójuk jubilatásának ünnepélyét tartja meg a tantestület decz. 21-én d. e. 11 órakor az iskolában és d. u. 5 órakor a zenede nagytermében hangversenyt rendez a 40 év óta a tanítói pályán működő veterán tanítójuk tiszteletére. A hangversenyen közreműködnek: Felhő Rózsi urasszony, színlársulatunk kedvelt divája, a Füredi testvérek zenedékné művész tanárai, Brück Gyula komponista, zongora művész, Marton Miklós színlársulatunk jeles baritonistája és Székely Menyhért műszavaló, a magyar Stralzoeh. Székely tanítványa volt a jubiláló tanítónak és volt tanítója iránti hálájából lerándul Budapestről, hogy részt vegyen a jubileumon. Kívánjuk, hogy a jubileum a legfényesebben sikerüljön. A teljes program és meghívók decz. elején bocsáttatnak ki. Jegyek iránt tájékozást már most is lehet nyerni Kuthi Zsigmond isk. igazgatónál és Lippe József rendező bizottsági jegyzőnél.

A nőegylet kérelme.

A jótékony ögylet az általa létesített szövöpartanfolyam helyiségnek fűtésére 5 öl fát kért a várostól. A tanács ma tartott ülésén olyan határozatot hozott, hogy a kérelem teljesítését javasolja a közgyűlésnek.

Ethunyt kereskedő.

A debreczeni kereskedővilágnak egyik érdemes, törekvő fiatal tagja, Boros Lipót elhunyt. Az elhunytban Boros Izidor derék elvtársunk testvérét gyászolja. Az egész városban mély részvétet keltő halálesetről a következő gyászjelentést vettük:

Boros Izidor úgy a maga mint neje szül. Mendelovics Bella és gyermekeik, valamint testvérei: Boros Fanny férj. Lusztig Sámuelné és gyermekeik, Boros Adolf és sógora Lusztig Sámuel nemkülönben az összes rokonok nevében is, mélyen szomorodott szívvvel tudatja a szeretett testvér, illetve sógor és nagybátya Boros Lipótnak a Boros Testvérek czég tagjának folyó hó 23-án este 10 órakor, súlyos betegség után életének 38-ik évében történt elhunytát. A megboldogult drága halottunk hült tetei f. hó 25-én d. u. fél 3 órakor fognak Kozuth-utca 6. sz. háztól az izr. sirkertbe örök nyugalomra kísértetni. Debreczen, 1902 november 24. Béke lengjen porai felett!

Debreczeniek a konvent gyűlésén.

A reformátusok egyetemes konventje kedden, e hó 25-én kezd meg közgyűlését, melyen Debreczenből Kiss Aron püspökön kívül Dégenfeld József gróf, Dávidházy János, Zsigmond Sándor, Lengyel Imre, Sass Béla, Dóczy Imre vesznek részt. Az egyházkerület képviselői hétfőn utaznak a fővárosba.

Köszönet nyilvánítás!

Mind azon rokonok, ösmerősök, jó barátok és a n. é. közönség; nem különben a városi és a munkás dalegyletek igen tisztelt működő tagjai, kik felejtethetlen jó nőm s édes jó anyánk végtisztesség tételén való megjelenésök, és lélekemelő gyászzenékök által, mély fájdalomukat — némileg is enyhíteni szivesek voltak, fogadják ez uton is hálás köszönetünket. Dankó Mibály gyermekeim nevében is.

Elveszett.

Egy kis fekete vatler kutya mely „Mongó” névre hallgat, elveszett, a megtaláló illü jutalomban részesül Turai Farkasnál a Miklós utcán.

SZINHÁZ.**A hét műsora.**

Hétfőn: Niniss, (énekes bohózat.)

Kedden: Niniss, (énekes bohózat.)

Szerdán: Svihákok, (bohózat.)

Csütörtökön: Csókon szerzett völegény, (bohózat.)

Pénteken: Két örömnapp, (bohózat.)

Szombaton: Két örömnapp, (bohózat.)

Vasárnap délután: Ádam és Éva. Este Rezervisták, (bohózat.)

A zalameai bíró.

(Ujházi Ede vendégjátéka.)

Béreltszűnetben zsufolt ház, pótszékek, ünnepi hangulatban levő nagy lelkes közönség. Már ez a külső képe az előadásnak gyanítottatta, hogy nem mindennapi műveltségben lesz része a debreczeni publikumnak. A tavalyi egynehány Ujházi-est fényes sikerének emléke s Ujházinak a fővárosban is ujdonság számba menő Pedro Crespo alakítása vonzotta ezt a fényes közönséget a színházba s várakozásában nem is csalódott.

A darab maga a világirodalom klaszszikusai közül való. Ide s tova háromszáz éve, hogy Calderon, a spanyolok Shakespeareje, megírta, de örökszép csengésű versei ma is hatnak. A nyelvnek ugyanaz a szépsége s a költői gondolatnak ugyanaz a bősége jellemzi, mint másik két híres darabját: az Állhatatlan fejedelmet s az Életálmom című dramáját, de mig ezek mélységes filozófiájuk és a nyelv finomságai miatt csupán olvasásra vannak szánva, addig a Zalameai bíró színpadi hatásra is számít.

Számíthat főleg akkor, ha a főszerepet oly istenáldotta tehetségű nagy művész adja aminő Ujházy mester. Tavalyi föllépéseiben bámultuk aranyos kedélyét, szelid, szívből fakadó humorát, tegnapi alakításában a nagy jellemző erőt, mellyel annak az önérzetes, derék parasztbírónak jellemét kiszínezte s a beszéd közvetlenségét, mellyel a közönség szívébe véste szebbnél szebb mondasait. — Sajátságos, az ő alakításában a zalameai bírónak azok a vonásai nyomulnak előtérbe, amelyek a mi parasztnépünket is oly rokonszenvessé teszik: a büszke önérzet, mely nem tűr parancsot, de mindenesetre kész egy jó szóért, a józan életbölcsetség, a becsület istenítése, a családi élet bensősége és tisztasága. Véletlen-e vagy tudatoság, nem tudjuk, de önkénytelenül is érezzük hatását s csak annál inkább megkapja szívünket mesterijátéka.

A többi szereplők játéka is gondos előkészületre vallott Menszáros Margit, mint Izabella, Klenovits mint kapitány s a többiek: Palágyi, Virágháti, Krémer, Nagy Dezső, úgy játszottak, ahogy a darab szelle-

me megkívánja. Az egy Sebestyénnek volt szerencsétlen napja. Ami annál sajnálni valóbb, mert játékán meglátszott, hogy talán valamennyi közt ő tanulmányozta szerepét legbuzgóbban. De egyrészt hangja nem bírta elég erővel, másrészt ismét rendes hibájába esett: tulzott s ott is komikus hatást keltett, ahol nem lett volna szabad.

A diszletek s a rendezés megfelelők voltak, ami nem kis dolog ilyen darabban, hol egy-egy felvonásban két-három változás is van.

(— s — c)

Értekezlet

az „orsz. gazdasági munkás és cselédsegélyző pénztárról.”

Tegnap d. e. Puky főispán elnöklete alatt a városhaza kistanácsstermében közepes érdeklődés mellett folyt le ez értekezlet.

Főispán üdvözlővén a megjelenteket hosszúságú ügyszeretet és nemes emberszeretettől áthatott lelkes beszédben ismertette és méltatta Darányinak eme korszak alkotó művét.

Utána Király Gyula tanácsnok magyarázta nagy szakértelemmel annak részleteit és letesülhetesének módjait.

Többek felvilágosítást kerő felszólalása után, melyekből — örömmel mondható — az anyagi aldozat készsége kikijut, és csupán az eljárás egyszerűsítésének ohaja nyilva nult, elnöklő főispán és előadó tanácsnok megnyugtató magyarázata következett.

Majd Ábrahám László főügyész tett igen megzivilendő és a kivitel érdekében fontos indítványt, hogy t. i. a tél folyamán valamennyi aldozat kör, egylet, vagy más társulat által rendezendő estélyek vagy bármilyenü összejöveteleknél igyekezzen a végrehajtó bizottság egyik programmpontul ez intézmény ismertetését felvetetni.

Az értekezlet azon reményben, hogy ily nemes társadalmi probléma magyarázata bő és élvezetes anyagot nyújt egy-egy ilyen felolvasásra és így bizonyára mindekkor lesz arra vállalható tehetség, örömmel veszi tudomásul és ajánlja a megalakítandó végrehajtó bizottságnak ez indítványt.

Magaévá tette végül az értekezlet a vármegyei értekezlet által elfogadott ama határozatot, mely kimondotta, hogy felszólítandók lesznek a földbirtokosok, hogy ezen-tul a bérleti szerződésekbe illeszkék a kötelező cselédbiztosítást.

Végül meg elnöklő főispán kívánta megtoldani Ábrahám indítványát azzal, hogy alkalmas pontokon csupán ez intézménynek ismertetése céljából is hívassanak össze az érdekeltek, amit el fogadván az értekezlet jóval 12 óra után véget ért.

Ez volt az értekezlet lefolyásának rövid vázlata, de én nem azért vettem a tollat kezembe. Nekem feltűnt ugyanis az értekezlet igen tisztelt és általam személyenkint nagyra becsült tagjainak tájékoztatlansága az országos munkás és cseléd segélyzőpénztár szervezete, célja és rendeltetésére nézve.

Ez mint egyik felszólaló ott nyomban ki is jelentette, onnan ered, hogy biz ő el nem olvasta a magyarázó fizetést, tehát ismételtlen arra kell kérnünk az urakat hogy ne mulasszák el megszerezni és elolvasni ama füzetet. Az egész intézmény annak szervezete és végrehajtási módzatai oly egyszerűek és szabatosak, hogy legközepebb felfogással is lehetetlen hogy egyszeri elolvasásra is bárki meg nem értethetné.

Különösen fontosnak és beható figyelemre méltatandónak ajánlom ama passzust

„hogy ez intézmény nem kötelező senkire nézve” és a gazdaközönségtől annyit joggal és méltán várhat a miniszter, hogy alkalmazottait bármely uton módon felvilágosítsa ennek hasznos humanitarius rendeltetéséről.

Sokan ismerünk talán, én évekig eszközöltem orvosi vizsgálatot az Aliansz stb. népbiztosításoknak tehát tudom ama népbiztosítások heti 10—20 krt. vesznek be a szegény emberektől, hogy haláluk esetén 80—100 frt.-adjanak egyéb semmit.

És én azt láttam, hogy ügyes élelmes ügynökök itt városunkban is igen sok felet tudtak szerezni.

Ha az ily intézet, mely minden törvényes és kifogástalan szervezete mellett is elvégre közkereseti társaság fentud állani és 100,000 re menő tagokat szerezhet mennyivel inkább mennyivel könnyebben kell létesíteni az állam által biztosított és hathatós anyagi hozzájárulással és támogatott emez intézménynek, melynél mindazon felül még a kezelési költség sem terheli az intézményt hanem az államot.

Ne csak elolvassák, de gondolkozzanak is kissé e fölött igen tisztelt gazdouraim.

Az önök munkásainak jövőt biztosítani elvégre is az államnak csak harmad rangú érdeke.

Első sorban érdeke ez a munkásnak magának és ezt meg kell vele értetni.

Másod sorban érdeke a gazdának, mert hisz ez által remélheti, hogy jobb és állandóbb munkásokra tehet szert.

Harmad sorban következik csak az állam, mely elvégre is valamennyi fiának egyaránt jóakaró gondozója; de e javaslatával anyagi és erkölcsi hozzájárulásával páratlanul meleg szeretetét dokumentálta a szerintem is legméltóbb és legfontosabb társadalmi osztály, a földmivelő osztály iránt.

Rajtuk a sor, hogy a megnyújtott kedvezményeket kellően kihasználják.

Dr. Burger Péter.

Vasuti mizériák.*)

(Ajánlva Tolnay Kornél üzletvezető ur figyelmébe.)

(*) A folyó év október 1-én a t.-lök — debreczeni vasutvonalon behozott új menetrend szerint az azelőtt reggel 7 óra 15 perczkor Debreczen felé induló vonatunk 15 perczcel előbb vagyis 7 orakor kellene, hogy induljon innen. Ez a változtatást mi nem kértük, hanem azért szívesen fogadtuk, mert azok, akik csak egy délelőttöt szándékoznak eltölteni a debreczeni uttal, több idővel rendelkezhetnek e menetrend szerint, dolgukat kényelmesebben elintézhetik — Debreczenben.

Ha így lenne, jó lenne. Azonban — mintha csak zokon ve te volna a gőzös a siettetést — épen okt. 1. óta naponként nagy késéssel: fél óra, 1 óra, vagy még nem egy ízben pár órai késéssel vánszorgott tovább Debreczen felé.

A hamarabb indulással tehát épen az ellenkezőjét értük el.

Hoi a baj? Az állomásokon nincs, mert mindenütt a szabályszerű várakozási idő leteltével indítják a vonatot.

Büdszentmihályról mar Nanásra is késéssel érkezik. Azt sem hihetjük, hogy a kiindulási helyen: Büdszentmihályon késnének az indulással napról-napra.

*) Ezt a közérdekű panaszos cikket a Hajduböszörmény és Vidéke című újságból vettük át és ajánljuk az üzletvezető ur figyelmébe.

Szerk,

Tapasztalat szerint más itt az ok: A gépnek nincs gyakorlott kezelője, mozdonyvezetője. Tapasztalatlan mozdonyvezetőket vezényelnek ide, akik a mi viczinálisunkon végzik a tanfolyamot, vagyis itt gyakorolják be magukat a mozdonyvezetésben.

A gyakorlatlan kezelő mellett aztán a gép nem tud elég gőzt fejleszteni, mi miatt lassan megy előre.

Ha a Bartha Miklós-féle satirikus hasonlattal akarunk élni, körülbelől olyan formán vagyunk a mi vonatunk ezekkel a gyakorlatozó mozdonyvezetőkkel, mint a morvaországi-miskarolók hogyan szerzik meg a prakszisukat: Oroszországba mennek praktizálni, ott sok a malacz, olesó is, szabad akárhánynak elhullani a kezük alatt.

Ilyeténképen szereznek gyakorlatot a borbélyinas-tanonczok is, akik örülnek, ha valami kőborgó ingyen kundschafot kapnak, kinek az arcát díj nélkül megvagdoshatják, míg csak a borbély mesterség titkait eltanulhatják.

Körülbelől ilybé veszik viczinálisunkon a pasasérokot. A ki felti a nyakát, a bőrét, hát ne utazzék — gondolják; de csak kell a mozdonyvezetőknek is gyakorlatozni, erre pedig elég jó — a viczinális. Köszönjük szépen, de épen sokat emlegetett testi épségünk érdekében nem kérünk belőle.

Szinte ezzel a közlekedési nehézséggel kapcsolatban állhat az is, hogy egyes állomásokon, ezek közt mint tapasztaltuk a miénken is, a teherszállítványok nagy garmadába annyira összehalmozódnak, hogy hetek óta pihennek az állomásokon, mert nem képesek továbbállítani. Tessek most már elképzelni, hogy mennyi kárunk származhat ebből például csak a czukorrépa termelőknek, olyan szigorú téli időben, mint a minő a mult péntek óta uralkodik.

Elismerjük, hogy ezért nem az állomási hivatalnokok a hibásak, hanem hibás az a felsőbb vezetőség, a mely nem ad elég teherszállító kocsit, tehervonatot az elszállításra. Pedig a teherszállítás ugyancsak jól jövedelmez a MAV.-nak! Vagy talán itt van a bibi, nincs szükség talán arra, hogy minél többet keressen a vasut?

Nemcsak a szállítóközönség, hanem a vasut érdeke is, hogy a teherszállítványok, különösen a termények gyorsan továbbításnak. Hogy miért? Ez olyan elemi kérdés, hogy mindenki megtalálhatja rá könnyen a feleletet.

A közönség s a vasut érdekében cselekszünk tehát, a mikor a fentieket a MAV. debreczeni üzletvezetőségének és az igazgatóságának figyelmébe ajánljuk s kérjük mindkét testületet, hogy intézkedjenek testi épségünk érdekében vonalunkra gyakorlott mozdonyvezetők kiküldetéséről, az ilyen nagy, teherszállítási időben pedig, hogy kellő számú tehervonat álljon a közönség rendelkezésére, szállítványai gyors továbbítására. Vagy 60 ezer ember lakik e vonal mentén, kiknek még anyagi hozzájárulásuk is bőségesen van e vasutvonal építésében. Azért illő, hogy mint más rendes vonalokon, úgy itt is kellő módon szolgálja a vasut a nagyközönség érdekeit. Elvégre is a vasut van a népért s nem a nép a vasutért.

IRODALOM.

Nagyar képes könyvek!

Azok a művelt, gondos szülők, a kik már zsenge koru gyermekeik szellemi nevelésére is nagy súlyt fektetnek, még csak pár év előtt is nagyon meg voltak akadva, ha Képes Könyveket akartak venni kis gyerme-

koiknek. A magyar könyvpiacznak ugyanis fölötté kevés ilyen eredeti képes könyve volt: a németországi, vagy bécsi lithográfusok elárasztották a magyar könyvkereskedelmet olcsó és silány reprodukciókkal, a melyek részint szöveg nélkül kerültek forgalomba, vagy ha egyik másik kiadó iratott is hozzájuk pár forintért magyar szöveget, maga a kép idegen szellemű, idegen eredetű volt, valamint hogy idegen volt az egész könyv is, mivel külföldön készült s még a magyar szöveget is ott nyomták bele. A gyermek-irodalom e nagy hiányát egyszerre és ugyancsak alaposan pótolta az idén a „Magyar Kereskedelmi Közlöny“ kiadóhivatala, mely Karácsonyra nem kevesebb, mint 30 különféle nagyságu és alaku képes könyvet kedveskedik az aprószeneteknek. A könyvek mindegyik lapján ott ékeskedik ez a fölirat: „Honi ipar“ s ez nem reklám, hanem örvendő igazság. Hazai művészek festették egytől-egyik a remek szép, színes képeket, melyek mindegyike egy egy kis világot tár föl a képekért rajongó kicsikék előtt: s végre törül metszett magyarság, naiv és mégis ötletes gyerek-kedély csap felénk a csengő bongó kis versekből, melyek Zsigány Árpád költői vénáját dicsérik. Ez a nevezetes és hazafias vállalkozás tehát mindenestre figyelemre és pártolásra érdemes: nemcsak azért, mert nagy pedagógiai fontos van, m i v e l m a g y a r szellemében, magyar szívekben fogant szóval és művészettel oktatja gyermekeinket, hanem azért is, mert kizárólag Magyarországon készült és a „magyar ipar“ diadalát hirdeti a bécsi portékával szemben. Mind a két ok elég fontos arra, hogy a magyar közönség méltányolja a „Magyar Kereskedelmi Közlöny“ kiadóhivatalának ezt a dicséretes törekvését és pártfogásával buzdítsa szép szándékainak további kifejtésére.

Boros Testvéreknél

divatos női ruhakelmék, selymek, téli kendők és velezek a versenyben létező legolcsóbb árakban. Maradékok feláron.

Mit vegyünk

férfiaknak karácsonra?? — Határozottan legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándék egy szép, valódi tajtékpipa, vagy szipka, melyek rendkívül nagy választékban és jutányos árban kaphatók a legjobb hírnévnek örvendő Schwartz Dániel művezető vezetése alatt levő tajték-pipa metsző üzletben, mely eddig a Bikában létezett és ez idő szerint a városházával szemben a „Debreczen sörcsarnok“ mellé helyzetetett át.

A pozsonyi gazdasági kiállításon arany érdemmel kitüntetett:

Rimaszombati Conservgyár részvénytársaság

ajánlja mindenféle gyümölcs, főzelék, cukrozott gyümölcs, hus-conserv kiváló jóminőségű készítményeit, igen jutányos áron, ismét eladóknak megfelelő árengedménnyel.

Árjegyzéket kívánatra azonnal küld az Igazgatóság. 10-5

Legfinomabb aczél zsebkések és ollók
Legújabb illatszerek és mosdó szappanok
Fog, haj, köröm és ruhakéfék.

Disztárgyak és Gyermekek játékok

legjutányosabb árban kaphatók

Szent-Királyi Tivadar

műiparúru üzletében. 2.

Hirdetmény.

5386. k
1902.

Balmazújváros község határában valószínűleg még a nyár folyamán egy 4 éves, kékes szőrű, rendes szarvu, bal farán ismeretlen Bélyegű, mindkét szarván bélyegző tehén került a közudvari gulyába, mely ez alkalommal bitangságba vétetett.

Ha igazolt tulajdonosa folyó évi Decz. 10-ig nem jelentkezik, a jelzett tehén, mint gazdátlan jószág a fentirt napon d. e. 9 órakor nyilvános árverésen elfog adadni.

Balmazújváros 1902, nov. 21.

Előljáráóság.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-táramban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszer-tára és illatszerraktára
DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

Felhívás!!

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves figyelmét arra felhívni, miszerint szíveskedjék a kenyérvétel alkalmával saját érdekében a rajta levő vignétáinkra, amelyek világosan

„Orosházi házikenyér“

nyomással vannak ellátva, különös figyelemmel lenni, mert csakis az ilyen vignétákkal ellátott kenyerek származnak a valódi orosházi házikenyér sütődenkből, a melyeket főüzletünkben Simonffy utcza (bérház) sütődenkből Piacz utca 79 sz. továbbá a Csapó-Faragó-utca sarkán levő fióküzletünkben árusítunk el.

Ezzel egyidejűleg jelentjük, hogy orosházi házikenyér sütődenkből a házhoz szállítást megkezdjük és előjegyzéseket mindenkor elfogadunk, s azokat pontosan teljesítjük.

Viszonteladók kerestetnek.

Teljes tisztelettel

Gémes Ferencz és Társa

Orosházi házikenyér sütőde.

Ne vásároljanak csekély értékű gyakran hamisított rumot.

Eszenciák ártalmasak az egészségre. Battle Axe Jamaica Rum el van ismerve, mint

The Nectar of Jamaica.

Minden üveg megtöltése a czég ellenőrzése mellett eszközölve.

A. A. Baker & Co London E C.

Ezen jegyet az összes kulturállamokban a törvény védi.

Debreczenben kapható Csanak József, Geréby Fülöp utódai, Kontsek Géza, Komlóssy Lajos fűszeg és csemege kereskedéseikben.

KATZ HERMANN

férfi-, fiu- és gyermekruha-áruház

Debreczen, Piacz-u. 43., Dréher sör csarnok mellett.

Figyelmeztetés!

Vidéki és helybeli igen tisztelt vevőimnek b. tudomására hozom, miután raktárom **bundákban és szőrmekabátokban a nagy szükséglet által már fogytán volt, sikerült nekem ezeket újabbakkal pótolni**, úgy hogy nagy választékban találhatók!

Daczára annak, hogy ezek ma magasabb értékűek, a régi olcsó árakban árusítom.

Intézetek és testületeknek! Szegény gyermekek felruházására való téli ruhák, nagy mennyiségben való vásárlás által, mesés olcsó árban kaphatók!

Teljes tisztelettel

KATZ HERMANN.

Eredeti töltésű Angol rumok.

Van szerencsénk tudatni, hogy

az őszi és téli idényre

az összes csemege-áruink megérkeztek, u. m.:

Déli gyümölcsök, páczolt kocsonyázott és olajba rakott halak, hideg felvágott különlegességek, prágai sonka, bécsi virsli, bel és külföldi sajtok, uradalmi teavaj, orosz és karaván teák, tea sütemények stb., melyeket kiváló minőségű **kávé és fűszer** féllel együtt a legolcsóbb napi árakon ajánlunk.

Tisztelettel

GERÉBY FÜLÖP UTODAI.

Kitünő asztali és pecsenyeborok, pezsgők.

Francia és magyar Cognakok.

Kül. és belsőli Likőrök.

Az **Uj Szőnyegház**-ban
Kossuth-utca 11. sz. Zádor-ház
óriási választékban kaphatók:
Futó és pamlag szőnyegek,
Agy és asztalterítők,
Butor szövetek,
Kocsi és lótakarók
Plüs-, szövet és csipkefüggönyök,
Plüs és flanel takarók,
Linoleum,
Bőr és viaszos vásznak,
Remek pamlagtakarók
és
Csipke Storok.

**Téli ruhák
tisztítását**

kifogástalanul teljesíti
Hrabéczy Antal

kelmefestő és vegytisztító
intézete

Debreczen

Széchenyi utca 42.

Üzlethelyiség az utcára. ²⁰⁻⁸